

תלמוד תורה "דרכי אבות" קרית צאנז נתניה בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בס"ד פרשת וירא תשס"ט לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו'

פרק אלו מציאות דף כה ע"ב

רש"י המפורש

מהמשנה מצא אחר הגפה עד המשנה מצא בגל

וְהָיָה כִּי יִרְאֶה אִתְּךָ אֶת הַבְּרִית וְהָיָה לְךָ אֶת הַבְּרִית וְהָיָה לְךָ אֶת הַבְּרִית - גפה סתימת כותל

של עץ או של קנים:

ת"ז - של אבנים:

וְהָיָה שֶׁיִּרְאֶה אֶת הַבְּרִית וְהָיָה לְךָ אֶת הַבְּרִית - טעמא מפרש בגמרא:

וְהָיָה שֶׁיִּרְאֶה אֶת הַבְּרִית וְהָיָה לְךָ אֶת הַבְּרִית - דאין זו אבידה שיהא מוזהר עליה בלא תוכל

להתעלם דמשתמר הוא:

ש"ז - ממוקום למקום:

וְהָיָה שֶׁיִּרְאֶה אֶת הַבְּרִית וְהָיָה לְךָ אֶת הַבְּרִית - ואין זה הינוח, וכיון דאין בהן סימן נימא הרי אלו

שלו:

הוא הולך לבידון - הואיל ומקושרין:

בדבר שאין בו סימן, וכל שכן ודאי הינוח:

דאי שקלת לה ליכא למרייהו סימנין למיתב

בהו, ויפסיד, הלכך לא יטול, והבעלים יזכרו ויבאו ויטלום:

דהא ליכא דיהיב סימנא:

ואי לא שקיל ליה האי השתא לכשיפנה

יטלנה נכרי או ישראל חשוד, הלכך אבידה היא, ומוזהר עליה:

טמונים מדעת הואי, ולא יגע בהן:

שהן כלים קטנים אבדה הן, שהשליכם שם עם

האשפה שהוציאם מן הבית, ולקמן פריך מאי שכן דרך אשפה

לפנות

תש"ע ז"ו ז"ג ז"ב ז"א - דהוה ליה לאסוקי אדעתיה שיפנוה:

ז"ג ז"ב ז"א ז"ד ז"ה ז"ו ז"ז ז"ח ז"ט - שהבעלים נמלכים לפנות:

ז"ג ז"ב ז"א ז"ד ז"ה ז"ו ז"ז ז"ח ז"ט - מן הבית שלא מדעת: בס"ד פרשת פנחס תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כב ע"א ע"ב

רש"י המפורש

מגמרא ד"ה "ת"ש כיצד אמרו וכו' עד ד"ה א"ל רב אחא בריה דרבא וכו'

שלא מדעת - בעלים:

וליקט - לצורך בעל הבית:

ואם חושש - בעל הבית, ומקפיד על מה שעשה זה:

משום גזל - שתרום תרומתו בלא רשותו:

כלך אצל יפות - היה לך לילך אצל יפות לתת מהן לכהן:

לא הוה ידע - אלמא כיון דלכי ידע דניחא ליה אמרינן מעיקרא

נמי ניחא ליה, ולענין יאוש נמי, כיון דלכי ידע מייאש מעיקרא

נמי הוי יאוש:

אתם גם אתם - כן תרימו גם אתם, מהכא נפקא לן שלוחו של אדם כמותו לתרומה, שהשליח שתרם תרומתו תרומה, וכיון דשליחות מהכא נפקא לן על כרחך שלוחכם דומיא דאתם בעינן:

אף שלוחכם לדעתכם - שהבעלים מינוהו שליח:

לבוסתנא - פרדס:

לא אכל - דגזל וינהו, שהבעלים לא ידעו:

אם נמצאו יפות כו' - אלמא גלי דעתיה דניחא ליה, הכא נמי, גלי דעתיה דניחא ליה במה שנתן לנו:

לא אמרו כלך אצל יפות - דהוי גלוי דעת, אלא לענין תרומה:

עודהו הטל עליהן - המעלה פירותיו לגג וירד עליהן הטל:

ושמח - בטל שירד עליהן:

הרי זה בכי יותן - והוכשרו לטומאה מעתה ועד עולם:

נגבו - עד שלא מצאן:

אף על פי ששמח - עכשיו בטל שירד עליהן:

אינן בכי יותן - ולא אמרינן כיון דהשתא ניחא מהני האי דעתא למעיקרא, ותיהוי הכשר, וקשיא לרבא כתיב כי יתן ולא כתיב כי יותן:

לדעת - שידע בנתינה, והוכשר בעיניו, ועודהו הטל עליהן עדיין הן בנתינתו:

בס"ד פרשת כי תבא תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"ב

פרק אלו מציאות דף כג ע"ב

רש"י המפורש

מד"ה אמר מר עד ד"ה ר"ש בן אלעזר

מתניתין - דחייב להכריז:

ברשום - חביותיהם של חרס היו, וגפין אותם במגופת חרס,
ושורקין טיט סביב לדבק המגופה שלא יצא ריח היין, ובימי
שבט או ניסן שמוכרין בעלי בתים חביות לחנווני כעשר או
כחמש עשרה יחד, נוטלין מגופותיהם וטועמין את היין, וחוזר
וסותמו וטח בו טיט סביב המגופה, והוא קרוי רושם, ונושאן
החנווני לביתו, ומתניתין בחבית רשומה והיינו סימן, שיש
רושמין ויש שנושאין אותה פתוחה למוכרה מיד:

ופרכינן מכלל דברייתא - דקתני הרי אלו שלו בפתוחה קתני,
בתמיה פשיטא, דהא אבידה מדעת היא, שהניחה פתוחה וכל
שקצים ורמשים ונחשים שותים הימנה:

**במציף - שהניח מגופה עליה ולא שרקה בטיט, סימן ליכא,
ואבידה מדעת נמי ליכא:**

**קודם שנפתחו האוצרות - שעדיין לא הגיע זמן מוכרי החביות,
ויחיד בעלמא הוא דעביד הוי רושם סימן:**

**ברקתא דנהרא - והיין בא לעיר בספינה, והלוקחין מפנין הספינה
ומניחו על שפת הנהר, ונושאים אחת אחת, ופעמים ששוכח:**

**איכא דאמרי כו' - נפקא מינה דאפילו כוון ואמר מקום מושבה
מסוים לא הוי סימן:**

כופרא - זפת, דבר שאין בו סימן הוה:

**מחסם - לשון, לא תחסום (דברים כה) מגמגם בדבר ולבו
נוקפו:**

**דקדחו ביה חלפי - אורטי"א בלעז, גדלו עליה, שמע מינה מימים
רבים היה שם, וכבר נואשו הבעלים:**

בס"ד פרשת כי תצא תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"ב

פרק אלו מציאות דף כג ע"ב

רש"י המפורש

מגמרא ד"ה ומחרוזות של דגים עד ד"ה אמר מר

במנינא דשוין - כבר נהגו הציידין לחרוז כמנין הזה בחרוז אחד:

וגסטרון של אבר - שברי חתיכות של אבר:

שיכוין משקלותיו - שיאמר משקלו, ויכוין האמת:

במתקלא דשוין - שנהגו הטבחים לעשות החתיכות במשקל הזה:

חתיכה גופה סימן - יאמר מאבר פלוני היה:

או דדפקא - צואר, שמעתי, ומשום רבי יצחק בר' מנחם שמעתי

דדפקא פלנק"ן, מקום שדופק כשהוא יגע:

חתיכות דג חייב להכריז - קא סלקא דעתך כשאין בהן סימן,

והחתיכה גופה סימן, או מאצל הראש או מן הזנב:

ודג נשוך - זהו סימן שלו:

הכא במאי עסקינן - דקתני חתיכות דג חייב להכריז:

בדאיכא סימנא בפסקא - שלא נחתכה כדרך החותכין:

כי הא דרבה - כשהיה שולח בשר לאשתו ביד נכרי:

מחתך לה אתלת קרנתא - עושה החתיכה בת שלש קרנות, כזה:

דומיא דדג נשוך - דיש בו סימן:

בס"ד.

פרק אלו מציאות דף כג ע"ב רש"י המפורש מגמרא ד"ה ומחרוזות של דגים עד ד"ה אמר מר

במנינא דשוין - כבר נהגו הציידין לחרוז

כמנין הזה בחרוז אחד:

**וגסטרון של אבר - שברי חתיכות של אבר:
שיכוין משקלותיו - שיאמר משקלו, ויכוין
האמת:**

**במתקלא דשוין - שנהגו הטבחים לעשות
החתיכות במשקל הזה:**

**חתיכה גופה סימן - יאמר מאבר פלוני היה:
או דדפקא - צואר, שמעתי, ומשום רבי יצחק
בר' מנחם שמעתי דדפקא פלנק"ן, מקום
שדופק כשהוא יגע:**

**חתיכות דג חייב להכריז - קא סלקא דעתך
כשאין בהן סימן, והחתיכה גופה סימן, או
מאצל הראש או מן הזנב:
ודג נשוך - זהו סימן שלו:**

**הכא במאי עסקינן - דקתני חתיכות דג חייב
להכריז:**

**בדאיכא סימנא בפסקא - שלא נחתכה כדרך
החותכין:**

**כי הא דרבה - כשהיה שולח בשר לאשתו
ביד נכרי:**

**מחתך לה אתלת קרנתא - עושה החתיכה בת
שלש קרנות, כזה:**

שלו:

הוא הולך לבידון - הואיל ומקושרין:

בדבר שאין בו סימן, וכל שכן ודאי הינוח:

דאי שקלת לה ליכא למרייהו סימנין למיתב

בהו, ויפסיד, הלכך לא יטול, והבעלים יזכרו ויבאו ויטלום:

דהא ליכא דיהיב סימנא:

ואי לא שקיל ליה האי השתא לכשיפנה

יטלנה נכרי או ישראל חשוד, הלכך אבידה היא, ומוזהר עליה:

טמונים מדעת הואי, ולא יגע בהן:

שהן כלים קטנים אבדה הן, שהשליכם שם עם

האשפה שהוציאם מן הבית, ולקמן פריך מאי שכן דרך אשפה

לפנות

תש"ז ז'ו ז'ז ז'ח ז'ט - דהוה ליה לאסוקי אדעתיה שיפנוה:

ז'ט ז'ח ז'ז ז'ז ז'ז ז'ז ז'ז ז'ז ז'ז ז'ז - שהבעלים נמלכים לפנות:

ז'ט ז'ח ז'ז ז'ז ז'ז ז'ז ז'ז ז'ז ז'ז ז'ז - מן הבית שלא מדעת:

בס"ד פרשת וישלח תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כה ע"ב כו ע"א

רש"י המפורש

מהמשנה מצא בגל עד ד"ה ואפילו ברוב ישראל וכו'

מצא בגל - גל אבנים מחומה שנפלה:

הרי אלו שלו - בגמרא מפרש:

מחציו ולחויץ - באחד מחורי כותל הסמוכים לרשות הרבים

מצאה, מחצי עוביו של כותל ולחויץ שלו, דאמרינן אחד מבני

רשות הרבים נתנו שם ושכח, דאף על גב דאמרן לעיל ספק

הינוח לא יטול, והאי הינוח הוא הא מוקמינן למתניתין בגמרא

דשתיך טפי, דאיכא יאוש בעלים:

ואפילו מצא בתוך הבית כו' - דלא ידוע דמאן נינהו, ובעליו נואשו:

תנא - גבי גל וכותל ישן:

שיכול לומר לו - לבעל הגל או לבעל הכותל:

של אמוריים - שהורישו אבותינו היו:

ישראל לא מצנעי - ומחציו ולפנים אמאי שלו, הרי בעל הבית זה

משתמש בה זה כמה שנים:

דשתיך טפי - העלו חלודה רבה, דכולי האי לא שביק להו:

סכינא - הנמצא באחד מחורי הכותל:

בתר קתא - אזיל, אי קתיה לגיו בני הבית נתנוהו שם, אי קתא

לבר בני רשות הרבים נתנוהו שם, שהן דרך אחיזתן, וכן כיסא

בתר שנציה אשטדל"א בלעז:

באודרא - מוכין:

נסכא - פלטא של כסף:

ממולא - מן החפץ, שמחזיק כל רוחב הכותל:

לא צריכא דמשפע - הכותל לחד גיסא:

מהו דתימא - בחצי הגובה היה תחילה, ואשתפוכי אשתפוך לצד

הנמוך, קמשמע לן:

לפני סוחרים בהמה - בירושלים:

לעולם - בין בשעת הרגל בין שלא בשעת הרגל:

מעשר - שרוב בשר הנאכל בירושלים מעשר, לפי שאין אדם

שוה בירושלים עד שיאכל כל מעשרותיו, ונותן מעות מעשר

לעניי העיר או לאוהביו יושבי העיר, ורוב הוצאות מעשר

לוקחין בהן בהמות לשלמים, כדגמר שם שם מעשר משלמים,

במסכת מנחות (פב, א):

ובהר הבית חולין - ואפילו בשעת הרגל, ואף על פי שרוב מעות

שבעיר מעשר, שעולי רגלים מביאין מעות מעשרותיהן לאכלם

לא שבקינן רובא דשתא ואזלינן בתר רגל, אלא אמרינן מלפני

הרגל נפלו כאן, וחולין הן:

ובירושלים - בשאר שווקים שבה:

בשאר ימות השנה חולין - דרוב מעות שבעיר חולין:

ובשעת הרגל מעשר - שרוב מעות העיר מעשר:

ואמר רב שמעיה בר זעירא מאי טעם - בירושלים בשעת הרגל מעשר,

ולא אמרינן מלפני הרגל נפלו, כדאמרן בהר הבית:

ושוקי ירושלים עשויין להתכבד בכל יום - ואם נפלו שם לפני הרגל

כבר מצאום מכבדי השוק, אבל הר הבית אין צריך להתכבד

בכל יום, שאין טיט ועפר קולט שם מתוך שהוא משופע, ועוד

שאין אדם נכנס שם במנעל ובאבק שעל רגליו:

אלמא - בדבר שעשוי להתכבד אמרינן קמאי קמאי אזלו, והני

וְהָיָה שׁוֹרֵץ - טעמא מפרש בגמרא:

וְהָיָה שׁוֹרֵץ - דאין זו אבידה שיהא מוזהר עליה בלא תוכל

להתעלם דמשתמר הוא:

תְּנֵנּוּ רִי:

שְׂמַחַתְּוָא - ממקום למקום:

וְהָיָה שׁוֹרֵץ - ואין זה הינוח, וכיון דאין בהן סימן נימא הרי אלו

שלו:

ואיכא למימר איניש אצנעינהו - הואיל ומקושרין:

וְהָיָה שׁוֹרֵץ - בדבר שאין בו סימן, וכל שכן ודאי הינוח:

וְהָיָה שׁוֹרֵץ - דאי שקלת לה ליכא למרייהו סימנין למיתב

בהו, ויפסיד, הלכך לא יטול, והבעלים יזכרו ויבאו ויטלום:

וְהָיָה שׁוֹרֵץ - דהא ליכא דיהיב סימנא:

וְהָיָה שׁוֹרֵץ - ואי לא שקיל ליה האי השתא לכשיפנה

יטלנה נכרי או ישראל חשוד, הלכך אבידה היא, ומוזהר עליה:

שְׂמַחַתְּוָא - טמונים מדעת הואי, ולא יגע בהן:

וְהָיָה שׁוֹרֵץ - שהן כלים קטנים אבדה הן, שהשליכם שם עם

האשפה שהוציאם מן הבית, ולקמן פריך מאי שכן דרך אשפה

לפנות אבידה מדעת היא דהוה ליה לאסוקי אדעתיה שיפנוה:

וְהָיָה שׁוֹרֵץ - שהבעלים נמלכים לפנות:

וְהָיָה שׁוֹרֵץ - מן הבית שלא מדעת:

בס"ד פרשת וישב תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כו ע"א

רש"י המפורש

מהמשנה מצא בגל עד ד"ה ואפילו ברוב ישראל וכו'

מצא בגל - גל אבנים מחומה שנפלה:

הרי אלו שלו - בגמרא מפרש:

מחציו ולחויך - באחד מחורי כותל הסמוכים לרשות הרבים

מצאה, מחצי עוביו של כותל ולחויך שלו, דאמרינן אחד מבני

רשות הרבים נתנו שם ושכח, דאף על גב דאמרן לעיל ספק

הינוח לא יטול, והאי הינוח הוא הא מוקמינן למתניתין בגמרא

דשתיך טפי, דאיכא יאוש בעלים:

ואפילו מצא בתוך הבית כו' - דלא ידוע דמאן נינהו, ובעליו נואשו:

תנא - גבי גל וכותל ישן:

שיכול לומר לו - לבעל הגל או לבעל הכותל:

של אמוריים - שהורישו אבותינו היו:

ישראל לא מצנעי - ומחציו ולפנים אמאי שלו, הרי בעל הבית זה

משתמש בה זה כמה שנים:

דשתיך טפי - העלו חלודה רבה, דכולי האי לא שביק להו:

סכינא - הנמצא באחד מחורי הכותל:

בתר קתא - אזיל, אי קתיה לגיו בני הבית נתנוהו שם, אי קתא

לבר בני רשות הרבים נתנוהו שם, שהן דרך אחיזתן, וכן כיסא

בתר שנציה אשטדל"א בלעז:

באודרא - מוכין:

נסכא - פלטא של כסף:

ממולא - מן החפץ, שמחזיק כל רוחב הכותל:

לא צריכא דמשפע - הכותל לחד גיסא:

מהו דתימא - בחצי הגובה היה תחילה, ואשתפוכי אשתפוך לצד

הנמוך, קמשמע לן:

לפני סוחרים בהמה - בירושלים:

לעולם - בין בשעת הרגל בין שלא בשעת הרגל:

מעשר - שרוב בשר הנאכל בירושלים מעשר, לפי שאין אדם

שוהה בירושלים עד שיאכל כל מעשרותיו, ונותן מעות מעשר

לעניי העיר או לאוהביו יושבי העיר, ורוב הוצאות מעשר

לוקחין בהן בהמות לשלמים, כדגמר שם שם מעשר משלמים,

במסכת מנחות (פב, א):

ובהר הבית חולין - ואפילו בשעת הרגל, ואף על פי שרוב מעות

שבעיר מעשר, שעולי רגלים מביאין מעות מעשרותיהן לאכלם

לא שבקינן רובא דשתא ואזלינן בתר רגל, אלא אמרינן מלפני

הרגל נפלו כאן, וחולין הן:

ובירושלים - בשאר שווקים שבה:

בשאר ימות השנה חולין - דרוב מעות שבעיר חולין:

ובשעת הרגל מעשר - שרוב מעות העיר מעשר:

ואמר רב שמעיה בר זעירא מאי טעם - בירושלים בשעת הרגל מעשר,

ולא אמרינן מלפני הרגל נפלו, כדאמרן בהר הבית:

ושוקי ירושלים עשויין להתכבד בכל יום - ואם נפלו שם לפני הרגל

כבר מצאום מכבדי השוק, אבל הר הבית אין צריך להתכבד

בכל יום, שאין טיט ועפר קולט שם מתוך שהוא משופע, ועוד

שאין אדם נכנס שם במנעל ובאבק שעל רגליו:

אלמא - בדבר שעשוי להתכבד אמרינן קמאי קמאי אזלו, והני

אחריני נינהו:

הכא נמי - סתם שוכר בית כשהוא יוצא מחפש כל זיוותיו, ונוטל

את שלו ויוצא, ונימא האחרונים שכחוהו, שאילו הראשונים

שכחוהו כבר מצאו האחרונים:

לשלשה ישראל - בבת אחת, וכל שכן אם היו נכרים, ומי שנפל

ממנו מיאש, שלא ידע ממאן נבעי:

פונדק - מקום שעוברים ושבים לנים לילה אחד ושנים:

בסי"ד פרשת וישב תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כו ע"א, ע"ב

רש"י המפורש

על גמרא מד"ה שמע מינה וכו' עד ד"ה ואמר רבא וכו'

ואפילו ברוב ישראל - דעביד דמייאש, ולא סמיך דליהדרו נהליה,

דלא מפלגי בין דבר שיש בו סימן לאין בו סימן:

שלשה עובדי כוכבים - איידי דנקט שלשה גבי ישראל נקט נמי גבי

נכרים, והוא הדין חד ובלבד שיהא אחרון:

אפילו תימא לשלשה ישראל - ולא תפשוט דהלכה כרבן שמעון בן

אלעזר, דכי פליגי רבנן עליה היכא דנפלה במקום שהרבים מצויין, דלא ידע להו לכולהו, דסבר האובד ומימר אמר ההוא דאשכח לא ידע ממי נפלה, ולכשיגיע הרגל יכריז עליה ואתן סימן ואטול, אבל הכא, דידע להו לכולהו ותבענה ולא אודו

איאוש מיאוש, מימר אמר כו':

אמרי קמייהו - אמרתי לפניהם:

והשתא ליהדרו - בתמיה:

נקיטנא ליה כו' - משבענא ליה שבועת היסת, ולא נתייאש מיד

כשמשמש ולא מצא, ונמצא שבא ליד זה לפני יאוש, והלכה

כאביי:

אי נקיטנא וכו' - ואינו יכול להשביעו בטענת שמא, שאין נשבעין

בטענת שמא אלא אותן השנויין במשנה ואלו נשבעים שלא

בטענה כו' (שבועות מה, א), ואם תאמר הא מקמי יאוש אתי

**לידיה, ואוקימנא הלכתא כאביי ביע"ל קג"ם, הא אמרן דמעו
מידע ידיע מיד, כרבי יצחק, דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו
כו' (בבא מציעא כא, א):**

**אימור שותפי נינהו - בסלע זו, ונאמנים זה על זה, ואין האחד
חושד את חברו בחלקו, ולכי משמש בכיסו ולא מצאה לא
אייאש, מימר אמר אחד מן השותפים מצאה, ולצערני הוא
שותק, ונמצא, כשבאת ליד זה לפני יאוש באת לידו, והא
אוקמיה כאביי, הלכך אף על גב דסלע דבר שאין בו סימן הוא
חייב להחזיר, אבל כי אין בו שלש פרוטות, מה נפשך אי
שותפין הן בו אין כאן משום השבת אבידה, ואם של אחד מהם
הוא או של השנים נואשו ואמרו חברנו זה גנב הוא, והרי
משמט ואמר לא לקחתיו, אחד מכם לקחו וגנבו מחבירו:**

אימור שותפי נינהו - ומהימני אהדדי, ואין חושדין זה את זה,

ונמצאת שבאת ליד זה לפני יאוש:

בס"ד פרשת וישב תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כו ע"א, ע"ב

רש"י המפורש

על גמרא מד"ה שמע מינה וכו' עד ד"ה ואמר רבא וכו'

ואפילו ברוב ישראל - דעביד דמייאש, ולא סמיך דליהדרו נהליה,

דלא מפלגי בין דבר שיש בו סימן לאין בו סימן:

שלשה עובדי כוכבים - איידי דנקט שלשה גבי ישראל נקט נמי גבי

נכרים, והוא הדין חד ובלבד שיהא אחרון:

אפילו תימא לשלשה ישראל - ולא תפשוט דהלכה כרבן שמעון בן

אלעזר, דכי פליגי רבנן עליה היכא דנפלה במקום שהרבים

מצויין, דלא ידע להו לכולהו, דסבר האובד ומימר אמר ההוא

דאשכח לא ידע ממי נפלה, ולכשיגיע הרגל יכריז עליה ואתן

סימן ואטול, אבל הכא, דידע להו לכולהו ותבענהו ולא אודו

איאוש מיאוש, מימר אמר כו':

אמרי קמייהו - אמרתי לפניהם:

והשתא ליהדרו - בתמיה:

נקיטנא ליה כו' - משבענא ליה שבועת היסת, ולא נתייאש מיד

כשמשמש ולא מצא, ונמצא שבא ליד זה לפני יאוש, והלכה

כאביי:

אי נקיטנא וכו' - ואינו יכול להשביעו בטענת שמא, שאין נשבעין

בטענת שמא אלא אותן השנויין במשנה ואלו נשבעים שלא

בטענה כו' (שבועות מה, א), ואם תאמר הא מקמי יאוש אתי

לידיה, ואוקימנא הלכתא כאביי ביע"ל קג"ם, הא אמרן דמעו

מידע ידיע מיד, כרבי יצחק, דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו

כו' (בבא מציעא כא, א):

אימור שותפי נינהו - בסלע זו, ונאמנים זה על זה, ואין האחד

חושד את חבירו בחלקו, ולכי מישמש בכיסו ולא מצאה לא

אייאש, מימר אמר אחד מן השותפים מצאה, ולצערני הוא

שותק, ונמצא, כשבאת ליד זה לפני יאוש באת לידו, והא

אוקמיה כאבוי, הלכך אף על גב דסלע דבר שאין בו סימן הוא

חייב להחזיר, אבל כי אין בו שלש פרוטות, מה נפשך אי

שותפין הן בו אין כאן משום השבת אבידה, ואם של אחד מהם

הוא או של השנים נואשו ואמרו חברנו זה גנב הוא, והרי

משמט ואמר לא לקחתיו, אחד מכם לקחו וגנבו מחבירו:

אימור שותפי נינהו - ומהימני אהדדי, ואין חושדין זה את זה,

ונמצאת שבאת ליד זה לפני יאוש:

בסייד פרשת ויחי תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כו ע"ב כז ע"א

רש"י המפורש

מהמשנה מצא בחנות עד המשנה אף השמלה וכו'

מצא בחנות הרי אלו שלו - בדבר שאין בו סימן קאי, דהוא דנפל

מיניה מיאש, שהכל נכנסים לשם:

בין התיבה - שהחנוני יושב לפניה ותמיד נוטל ממנה ונותן לפניו

ומוכר, ומעות שנותנין לו נותן לתיבה, ולא נפל שום דבר אלא

מיד חנוני:

שולחני - מחליף מעות, ונותן מטבעותיו בשולחן שלפניו, והבאין

להחליף אף הן נותנין שם מעותיהן:

הרי אלו שלו - דאמרינן מן הבאין נפלו, שהרי השולחן מפסיק בין

שולחני למעות שנמצאו, ואם מן השולחני נפלו היה להם

להמצא בינו לכסא שהשולחן מונח עליו:

הלוקח פירות מתבירו - מפרש בגמרא:

ואם היו צרורין - הוי סימן, או קשר או מנין שבהם:

אמר רבי אלעזר אפילו מונחין על גבי שולחן - נראה בעיני דלא גרסינן

צוררין:

לפני - משמע על גבי קרקע:

לתני על גבי שולחן - של שולחני, וכל שכן בין הכסא ולשולחני:

אי נמי - ניתני ברישא מצא בשולחנות, כדקתני רישא מצא

בחנות, מדנקט לפני השולחני אף על השולחן במשמע:

בלוקח מן התגר - שאף הוא לקח תבואה זו מאנשים הרבה, ולא

ידיע דמאן נינהו, וכיון דלית בהו סימן נתיאשו הבעלים:

דשן - וכי הוא עצמו דש את התבואה הזאת, הלא פועלים

הרבה דשו אותה:

איסמייה - אסיר ברייתא זו מגרסתי אמר ליה לא תסמי תתרגם

מתניתין כו':

בסייד פרשת מקץ תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כו ע"ב

רש"י המפורש

על גמרא מד"ה ואמר רבא סלע שנפלה וכו' עד המשנה

ראה סלע שנפלה - ולא גרסין משנים:

נטלה לפני יאוש - שלא שהה כדי למשמש זה בכיסו:

עובר משום השב תשיבם - לא תגזול לא שייך אלא בשעת נטילה,

כמו ויגזול את החנית מיד המצרי (שמואל ב' כג) כדאמר

בבבא קמא (עט, א), לא תוכל להתעלם אינה אזהרה אלא

לכובש את עיניו ונמנע מלהציל, הלכך, הנוטלה על מנת

להחזיר ולאחר יאוש נתכוין לגזולה אין כאן מתעלם, אבל

השב תשיבם איכא משנטל עד ששיבנה:

המתין לה כו' - בשעה שראה אותה, ולא נטלה להחזירה:

עובר בלא תוכל להתעלם - שהרי העלים עיניו:

בי חלתא - בין החולות:

ארבלא - כברה:

בסי"ד פרשת מקץ תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כו ע"ב

רש"י המפורש

על גמרא מד"ה ואמר רבא סלע שנפלה וכו' עד המשנה

ראה סלע שנפלה - ולא גרסינן משנים:

נטלה לפני יאוש - שלא שהה כדי למשמש זה בכיסו:

עובר משום השב תשיבם - לא תגזול לא שייך אלא בשעת נטילה,

כמו ויגזול את החנית מיד המצרי (שמואל ב' כג) כדאמר

בבבא קמא (עט, א), לא תוכל להתעלם אינה אזהרה אלא

לכובש את עיניו ונמנע מלהציל, הלכך, הנוטלה על מנת

להחזיר ולאחר יאוש נתכוין לגוזלה אין כאן מתעלם, אבל

השב תשיבם איכא משנטל עד ששיבנה:

המתין לה כו' - בשעה שראה אותה, ולא נטלה להחזירה:

עובר בלא תוכל להתעלם - שהרי העלים עיניו:

בי חלתא - בין החולות:

ארבלא - כברה:

בס"ד פרשת וארא תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כז ע"א ע"ב

רע"י המפורש

מגמרא איבעיא להו סימנין דאורייתא או דרבנן עד ד"ה לימא כתנאי וכו'

לאהדורי גט - שאבד מן השליח המביאו קודם שנתן לה:

תקנתא - לקמן בשמעתין מפרש מאי היא:

בממונא - דהפקר בית דין הפקר:

תובעין אצטריכא ליה - קרא לתובעין אתא, ולמעוטי מידי דאיאוש

ואפקריה:

כדי נסבה - בלא מקרא, אלא אסמכינהו אקרא בעלמא:

תא שמע - דאוקמינן לעיל חמור לסימני אוקף אתא:

אימא בעדי אוקף - אם יש עדים המכירין בטביעות עין לאוקף

שהוא שלו מחזירין לו את החמור:

דרשהו - והכי משמע עד דרוש אחיך אותו עד דרשך את אחיך:

בעדים - שיבא עדים שהוא שלו:

אין מעידין - על אדם שמת להשיא את אשתו אלא אם כן ראו

פרצוף פניו שהוא עם החוטם:

דארוך או גויץ - שאין זה סימן, שהרבה ארוכין וגוצים יש:

כליו - בגדיו:

חיישינן - שמא השאילם לאחר, ואותו אחר ראו שמת:

מסקב - דורויש"ר בלעז:

חיורי או סומקי - אין זה סימן, שהרבה כאלה יש:

מצאו קשור בכיס שלו או בארנקי כו' - שליח המביא גט ואבד הימנו,

לאחר זמן מצאו קשור בכיס שלו או בארנקי כו':

בין כליו - כלי תשמישו שבביתו:

אפילו לזמן מרובה - אף על גב דתנן (גיטין כז, א) המביא גט

ואבד הימנו מצאו לזמן מרובה פסול, הכא כשר:

ניחוש לשאלה - שמא השאיל כיסו לאחר, והוא קשרו בו:

דמסמגי - מנחשי, ואומר סימן לאדם שמשאיל כיסו שמוכר לו

מזלו:

דמזייה - שהיה לכל איש חותם ניכר בטבעתו, וכששולח שום

דבר סתום מכסהו וחותמו בטבעתו, לפיכך אינו משאיל

טבעתו, שמא יעשה זה חותם כנגד חותמו, ויזייף בו את

שליחותיו:

בס"ד פרשת שמות תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כז ע"א

רש"י המפורש

מהמשנה אף השמלה עד ד"ה תנו רבנן אשר תאבד וכו'

בכלל כל אלו - בגמרא מפרש לה:

למה יצאתה - וכן תעשה לשמלתו, סתם שמלה יש בה סימן, וכל

שמלה יש לה בעלים תובעין אותה, שלא נעשית אלא בידי

אדם, ולא באת מן ההפקר:

אף כל שיש לו תובעין - למעוטי מידי דידעין ביה דמיאש:

גמרא:

שור וחמור שה שמלה - לא תראה את שור אחיך או שיו וכן תעשה

לחמורו וכן תעשה לשמלתו:

בסימני אוכף - אם אין לו סימן בחמור, ויש לו סימן באוכף שעליו:

כתב רחמנא חמור - קרא יתירא לדרשה:

לגיזת זנבו - שאפילו שער שבסוף הזנב יחזיר:

חמור דבור לרבי יהודה - דמחויב על נזקי כלים בבור, קשיא לן

למאי אתא, דאילו לרבנן מבעי להו שור ולא אדם, חמור ולא

כלים:

לגללים - להחזיר את גלליו, דאי כתב שור הוה אמינא כי אתא

לגיזת זנבו אתא, אבל גללים לא חשיבוי, ולא ליהדר, כתב

רחמנא קרא יתירא לאתווי גללים:

אפקורי מפקר להו - למי שטרח בו, ולא אתא קרא לרבויינהו, דאין

לו תובעין הוא:

לסימנין אתא - לאשמועין דליהדריה בסימנין בלא עדים,

דקמיבעיא לן לקמן סימנין דאורייתא או דרבנן, ובעינן למפשט

ממתניתין דיליף להו משמלה, ודחינן, ואמר תנא תובעין

אצטריכא ליה, סימנין כדי נסבה, נפשוט מקרא יתירא דשה

לסימנין אתא, וסימנין דאורייתא:

אמרי מדנקט תנא - במתניתין למילף סימנין משמלה בהדי תובעין

פשיטא ליה דשה למלתא אחריתי אתא, ואנן הוא דלא ידעינן,

משום הכי לא פשיטא ליה לקמן סימנין משה, הלכך קשיא לן

למאי אתא:

בסייד פרשת בשלח תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כח ע"א

רש"י המפורש

על גמרא ד"ה אלא הא דתנן וכו' עד המשנה ועד מתי חייב להכריז

אלא הא דתנן מצא תכריך - דמשום סימנא מהדרינן, ואם נתן מלוה

סימן מחזירין לו, ואי נפול מיניה דלוה מי ניחא ליה דתיהוי הך

תקנתא דניהדרה בסימן, והא ניחא ליה דנהוו ביד המוצא

לעולם:

כדשנינן - בעדים:

אם תימצי לומר סימנים דאורייתא - רבותא נקט, דאפילו אמרינן

דאורייתא אפילו הכי עדים עדיפי, כדמפרש ואזיל סימנין

ועדים ינתן לבעל עדים:

סימנין וסימנין - באו שנים ונתנו סימניה:

יניח - עד שיבא אליהו:

מדת ארכו כו' - זה אומר מדת ארכו וזה נותן מדת רחבו:

שעורי משער לה - אם ראה אותה ביד הבעלים שיערה כשהיה

בעלה מכוסה בה, אם טלית היא:

מדת ארכו ורחבו ומדת גמיו - זה אומר כך ארכו וכך רחבה, וזה

אומר ארכה ורחבה כך וכך אמות בין הכל, אבל אינו יודע כמה

באורך וכמה ברוחב:

גמיו - גאם יוונית, עשויה כמין ר' שלנו, להכי קרי אורך ורוחב

יחד גמיו:

הוא אומר סימני הגט - ואמר ממני נפל, שנמלכתי שלא ליתן:

והיא אומרת סימני הגט - וממני נפל, שנתנו לי וגרשתני:

ינתן לה - שהוא נתנו ויודע סימנין, אבל היא אם לא נתנו לה

מהיכן ידעה:

סימני החוט - שהגט קשור בו:

בהפיסה - מצאת אותו:

בסייד פרשת בא תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כז ע"ב

רש"י המפורש

על גמרא ד"ה לימא כתנאי וכו' עד כ"ח ע"א אלא הא דתנן

אין מעידין על השומא - המעידין על האשה להשיאה, ואמרו סימן

היה בו, שומא באבר פלוני:

שומא - וורוא"ה בלעז:

סימנין דרבנן - וגבי אשת איש, דאיסור דאורייתא הוא לא סמכינן

עלייהו:

בבן גילו - הנולד בשעתו, שנולדו במזל אחד:

בסימנין העשויין כו' - אם עשויין להשתנות או אינן עשויין

להשתנות, אם בחייו היתה שומא שחורה במותו נעשית לבנה,

או איפור:

מובהק - ואפילו סימנין דרבנן, יש לסמוך על זה:

היכי מהדרינן - כלומר מה תקנה ראו חכמים בדבר ליכנס בספק

להחזיר ממון למי שאינו שלו אלא לא גרסינן:

וכי אדם עושה - ובניחותא דמוצא מאי איכפת לן, אם מי שאבדה

ממנו לא ניחא ליה:

אלא - אמר רבא כל אובדי אבידה ניחא להו שתהא דת זו

בישראל למיתב סימנין, וכל הבא ונותנו יטלנה, מאי טעמא

מידע ידע דעדים לית ליה, פעמים שאין לו עדים עליה, ואם

יזקיקוהו לעדים לא תבא לעולם לידו, ומימר אמר טוב לי

שיחזירוהו לכל האומר סימניה, דלא שכיחא דנימא סימנין

דידה אלא אנא, דכולי עלמא לא ידעי כו':

אלא הא דתנן כו' - ואמרו להחזיר לו למלוה בלא עדים בסימן זה

שאומר שלשה היו, ומשלשה לויים, ואם מן הלוח נפלו שכבר

פרעם מי ניחא ליה בתקנה זו שיתנם המוצאם לכל הבא ונותן

סימניהם, והלא טוב לו שיהו מונחים ביד המוצאם עולמית,

דכל זמן שהם בידו ולא יחזירם למלוה הרי הם כשרופים, ולא

ניחא דליהדר להו בסימנין דלמא מיתרמי דידע מלוה

בסימניהן:

התם - בסימנין כי האי לא איכפת לן בניחותא דלוה, דודאי לאו

מיניה נפיל, דהנך שטרי אחרוני מאי בעו גביה:

בס"ד פרשת בא תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כז ע"ב

רש"י המפורש

על גמרא ד"ה לימא כתנאי וכו' עד כ"ח ע"א אלא הא דתנן

אין מעידין על השומא - המעידין על האשה להשיאה, ואמרו סימן

היה בו, שומא באבר פלוני:

שומא - וורוא"ה בלעז:

סימנין דרבנן - וגבי אשת איש, דאיסור דאורייתא הוא לא סמכינן

עלייהו:

בבן גילו - הנולד בשעתו, שנולדו במזל אחד:

בסימנין העשויין כו' - אם עשויין להשתנות או אינן עשויין

להשתנות, אם בחייו היתה שומא שחורה במותו נעשית לבנה,

או איפור:

מובהק - ואפילו סימנין דרבנן, יש לסמוך על זה:

היכי מהדרינן - כלומר מה תקנה ראו חכמים בדבר ליכנס בספק

להחזיר ממון למי שאינו שלו אלא לא גרסינן:

וכי אדם עושה - ובניחותא דמוצא מאי איכפת לן, אם מי שאבדה

ממנו לא ניחא ליה:

אלא - אמר רבא כל אובדי אבידה ניחא להו שתהא דת זו

בישראל למיתב סימנין, וכל הבא ונותנו יטלנה, מאי טעמא

מידע ידע דעדים לית ליה, פעמים שאין לו עדים עליה, ואם

יזקיקוהו לעדים לא תבא לעולם לידו, ומימר אמר טוב לי

שיחזירה לכל האומר סימניה, דלא שכיחא דנימא סימנין

דידה אלא אנא, דכולי עלמא לא ידעי כו':

אלא הא דתנן כו' - ואמרו להחזיר לו למלוה בלא עדים בסימן זה

שאומר שלשה היו, ומשלשה לויים, ואם מן הלואה נפלו שכבר

פרעם מי ניחא ליה בתקנה זו שיתנם המוצאם לכל הבא ונותן

סימניהם, והלא טוב לו שיהו מונחים ביד המוצאם עולמית,

דכל זמן שהם בידו ולא יחזירם למלוה הרי הם כשרופים, ולא

ניחא דליהדר להו בסימנין דלמא מיתרמי דידע מלוה

בסימניהן:

התם - בסימנין כי האי לא איכפת לן בניחותא דלוה, דודאי לאו

מיניה נפיל, דהנך שטרי אחריני מאי בעו גביה:

בס"ד פרשת יתרו תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כח ע"א

רש"י המפורש

מהמשנה ועד מתי חייב להכריז עד כח ע"ב המשנה אמר את האבידה

שכיניו - מפרש בגמרא:

כדי שילך - כל אחד לביתו:

שלשה - משישמע ההכרזה, וידע אם אבד לו כלום ואם יבין

שאבד יחזור שלשה:

ויכריז יום אחד - אני אבדתי ואלו סימניה, ובגמרא פריך

דבשלשה ימים אין שהות לחזור לסוף ארץ ישראל:

גמרא: שכני מקום שנמצא בו אבידה - שמא שלהן היא:

כדי שיגיע כו' - ולא ידביקוהו הגשמים, אלמא כולי האי בעינן,

ומתניתין תני שלשה:

והכתיב וישבו כל ישראל בעריהם - ואף על גב דפורתא הוו בכל

עריהן היו מפוזרים, ויש רחוקים מירושלים כבתחילה:

הכי גרסינן - וכיון דהכי הוא איפכא מסתברא:

דמצות עלמא - צוות יש לו, טובים השנים:

שמע מינה - מדלא יהבי ליה לרבנן שהות אלא הליכה וחזרה:

**גלימא מכריז - זה שמצאה מכריז שם חפץ טלית מצאתי, ולכך
לא הוצרכו ליתן שהות יום אחד לעיין בכליו מה אבד, שהאדם
יודע כמה טליתות יש לו, וכשהוא בביתו בודק אם ימצאנה,
ואין צריך שהות:**

**דאי סלקא דעתך אבידתא מכריז - ואינו מזכיר שם החפץ ליתבו ליה
לכל חד וחד אחד אכתי טפי יומא לעיוני במאניה, אם כל כליו בידו,
ופלוגתא היא בהא לקמן:**

**לא הטריחו - זה שיהא שוהא יותר משבעה ימים:
רגל ראשון - שהוא מכריז:**

**אומר - בהכריזו זהו רגל ראשון שלא להטריח את האובד
לחזור, וכשיבא רגל שני יעלה לרגל ויתן סימניה:**

**שלישי אומר סתם - אבידה מצאתי, ואינו אומר איזה רגל הוא
למציאתה, כדי שלא יסמוך האובד על רגל הבא, ויבין שזהו
רגל האחרון:**

בסייד פרשת תרומה תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כח ע"ב

רע"י המפורש

מהמשנה אמר את האבידה עד כח ע"ב עד המשנה כל דבר שעושה וכו'

חיישינן לרמאי - שמא שמע האובד מתאונן בין שכיניו טליתי נאבדה, וזה יודע את סימניה, וכשישמע את מוצאה מכריז טלית מצאתי - יקום ויתן סימניה, הלכך אבידתא מכריז, ואינו נותן לב לומר טלית זו אבדתי ואלו סימניה.

איך לדבר סוף - דהשתא נמי מסיק אדעתיה, ואמר: אם טלית היא שמצאת - אלו סימניה.

אי אמרת בשלמא אבידתא מכריז - ולא מזכיר שם החפץ, אצטריך תנא לאשמועין דאף על גב דאמר האי טלית אבדתי - צריך ליתן סימנין.

אמרו ליה אין - כסבורין שאמר להן ידעיתון ביה דלאו רמאי הוא, שכך היה לו לשואלן.

מסתברא - שזה היה דעתן מתחילה, ואין כאן משום מגיד וחוזר ומגיד.

**לא מייתי איניש חובה לנפשיה - וכשהביאן לבית דין - בטוח היה
שלא יעידו חובתו.**

בסי"ד פרשת תרומה תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כח ע"ב

רש"י המפורש

מהמשנה כל דבר שעושה וכו' עד גמרא ד"ה מה יהא בדמים וכו'

**כל דבר שעושה ואוכל - אם אבידה זו דבר שיכולין להאכילו את
שכר מעשיו, כגון שור וחמור - יעשה ויאכל ולא ימכור אותו
המוצא אם שהו בעליו מלדרשו, שכל אדם נוח לו בבהמתו,
שהכירה בו כבר ולימדה לרצונו.**

**ראה היאך תשיבנו לו - שלא תאכילנו חצי דמיו, שאם כן אין זו
השבה.**

לפיכך - מפרש בגמרא.

ולעולם - וכי עד עולם זקוק זה לטפל בטורח שמירה.

שם דמיהן - מוכרן, ומניח הדמים אצלו.

עגלים וסייחין - דקין, שאין עושין מלאכה.

תרנגולין - זכרים, שאין מטילין בצים.

כבהמה גסה - שעושה ואוכלת, ומטפל בה שנים עשר חדש,

דיכול להאכילה דמי בצים.

מטפל - אנשמיטר"א בלעז +מטפל, מתעסק+.

הא דרעיא הא דפטומא - הא דקתני שלשה [חדשים] - בארץ

מרעה, ובזמן הדשאים, שאין טיפולו מרובה, והא דקתני

שלשים [יום] - בזמן שאין מרעה, וצריך לפטמה על אבוסה

ממה שבבית, שדמיה יקרים.

רברבי - אוכלין הרבה, הלכך שלשה ימים, דהא אוקימנא

בזכרים.

שלא יאכיל עגל לעגלים - מן העגלים שנמצא לא יאכיל לו דמי

עגל.

בס"ד פרשת ויק"פ תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כט ע"ב ל ע"א

רש"י המפורש

מ גמרא ד"ה מצא כסות וכו' עד ד"ה כלי כסף וכלי נחושת וכו'

מי שיש לו גרדי אומן בביתו - שיארוג לו טליתות חדשות תמיד:

ינער כסותו בכל יום - ולמדנו דרך ארץ דניעור קשה לה:

בחז - באדם אחד אין נייעורו קורעה:

**שנים - האוחזין בשני ראשיה ומנערין ממתחין אותה יותר מדאי
וקשה לה:**

דעמרא - קשה לה, שנמתחת ונקרעת:

**כסא דחרשין - נוח לשתות כוס של מכשפות מכוס של מים
פושרין, ואידי דאיירי במילי דרבי יוחנן בהלכות דרך ארץ נקט
הני שמעתא:**

צויץ - רותח:

**ציביא - כל דבר שנותנין לתוך המשקה, או עשבים או תבלין או
עקרי בשמים, קרי ציביא:**

**ורוצה לאבדן - ללמדנו בא שלא ירגיל אדם בכך, שהעושה אלה
מאבד מהר הון רב:**

כתנא רומיתא - דמיהם יקרין וממהרין לכלות:

תרגמה - להך שכירות דפועלים:

בתורי - בפועלים המנהיגים בשוורי בעל הבית:

**דנפיש פסידייהו - שרוב עבודת קרקעות שלהן בשוורים היתה,
אף חרישת הכרמים ובצירתם מנהיגים כלי המחרישה בעגלה
בין שורות הכרם עם הבוצרים, ונותנין שם הענבים, לפיכך אם
אין הבעלים עליהם יש הפסד גדול, שאין דרך הפועלים לחוס
על הכרם ועל השוורים, ומנהיגים אותן על הגפנים ועל
הנטיעות, והם מתקלקלין, והשוורין נסחבין ונשברים:**

מגוד - קביל"א בלעז:

**נזדמנו לו אורחים - קא סלקא דעתך טעמא משום דמתכבד בהם,
ואיכא לצורכה ולצרכו:**

**שאני התם דקא קלי לה - בשטיחה זו הוא שורפה, ומה הוא
שריפתה:**

אי משום עינא - שתשלוט בה עין רע של אורחין:

אי משום גנבי - פן יגנבוה האורחים:

הכניסה לרבקה - בעגלה ערופה קאי:

**רבקה - קופל"ה בלעז, שמדבקים שלש בהמות או ארבעה
בצואריהן, זו אצל זו, ודשים הדישה:**

כשירה - הואיל ולא נתכוון שתדוש:

**ואם בשביל שתינק ותידוש - שהיתה אמה דשה, והכניס את הבת
לשם שתינק, ואף נתכוין שתדוש פסולה:**

הא לא דמיא - תירוצא היא:

שכן עליה עוף - בפרה אדומה קאי:

**עלה עליה זכר פסולה - שנאמר אשר לא עלה עליה עול, ותניא עול
אין לי אלא עול כו', במסכת סוטה (מו, א) והאי הכניסה
לרבקה ודשה דלא ניחא ליה בה, דמיא לשכן עליה עוף:**

בס"ד פרשת כי תשא תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף כט ע"ב

רש"י המפורש

מהמשנה מצא ספרים וכו' עד גמרא ד"ה מצא כסות וכו'

אחת לשלשים יום - שמתעפשין כששוהים מלפותחן, וכל ספרים שלהן היו עשויין בגליון:

גוללן - מתחילתן לסופן, שיכנס בהן האויר:

בתחלה - מה שלא למד, מפני שצריך להשהותו לפניו:

ולא יקרא אחר עמו - לפי שזה מושך אצלו וזה מושך אצלו, ונקרע:

שוטחה לצרכה - לשלוט בה אויר, שלא תכלה ולא תאכלנה עש:

לצרכן - שמתעפשים בקרקע, שצריך לתת בקרקע, כדאמרינן לקמן שזו הוא שמירתן, ולפיכך משתמש בהם לפרקים:

אבל לא לשחקן - לא ישתמש בהן זמן ארוך שישחקן, אוזי"ר בלעז:

לא יגע בהן - זהב אינו מתעפש בארץ, וזכוכית שמא ישבר:

שאיין דרכו ליטול - דבר שגנאי הוא לו, שאדם חשוב הוא ואין דרכו ליטול קופה שלו להכניסה מן החוץ לבית שמור לא יטול, ופטור מהשבת אבידה, דילפינן מוהתעלמת:

בי בר חבו - בבית פלוני העושה תפילין מצויין לימכר, ויחזור ויקנה מן הדמים:

גוללו - בכל שנים עשר חדש פעם אחת:

אם בשבילו פתחו - כולה מפרש לקמיה:

מאי אריא ספר - שהוא נוח להתקלקל בטשטוש וקריעה:

כאן שנה רבי - במסכת גיטין (כט, א) תנן השולח גט בארץ ישראל, הרי זה משלחו ביד אחר ואם אמר לו טול חפץ פלוני הימנה לא ישלחנו ביד אחר, שאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר, ואמר ריש לקיש עלה כאן שנה רבי, במשנה זו למדנו רבי, שסתם המשניות אין השואל כו', דבכולהו שייך למימר אין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר:

מאי עבידתיה גביה - קא סלקא דעתך לצורכו קאמר, ולא לצורך ספר תורה, דהא לצורך ספר תורה תנא ליה גוללו כל שנים עשר חדש, להכי פרכינן מאי עבידתיה דהאי גבי ספר תורה לקרות בו לצורך עצמו אם כשהוא גוללו להנאת ספר תורה פתחו וקרא בו מותר:

בחדש שלשים יום - החדש ממחר להתעפש מן הישן:

אימא אחד זה ואחד זה שלשים יום - ומתניתין נמי דקתני קורא בהן אחת לשלשים יום, ולא מפליג בין ישן לחדש ר' אליעזר בן יעקב היא:

בענין אחד - בפרשה אחת אין קורין:

בשני ענינים - זה בדף זה וזה בדף זה קורין, דלא אתי לשמוטי מהדדי:

התלמיד היקר

בס"ד פרשת אמור תשס"ז לפ"ק.

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף ל"א, ל"ב

רע"י המפורש

מדף לא ע"א גמרא ד"ה עזב תעזב עד לב ע"א המשנה מצאה ברפת

עזב תעזב - פריקה:

הקם תקים - טעינה:

חסרון כיס - שהבהמה מתקלקלת:

משום דבשכר - שנותנין לו שכר, דאיכא למאן דאמר לקמן (לב,
ב) טעינה בשכר פריקה בחנם:

לא מסיימי קראי - הי משמע טעינה והי משמע פריקה, ואי כתב
חדא הוה אמינא לפריקה אתא, אבל טעינה לא, כתב רחמנא
אידך לטעינה:

למה לי למכתב אבידה - השבת אבידה, לכתוב או הא או הא,
וליגמר מניה, דהא כולהו אזהרות ממון ישראל הוא:

צערא דמרה - הוא העומד שם, ואין יכול לטעון לבדו וכן לפרוק:

דליתא למרה בהדה - שיטרח בהשבתה:

דאיתיה למרה - דכתיב עמו, אימא יחזור אחר בני אדם וישכור:

שאם אי אתה יכול להמיתו במיתה הכתובה בו - והיינו סייף, כגון שהיה בספינה ובורח, ואתה יכול לזרוק בו חץ או לטובעו:

הכה תכה - בעיר הנדחת:

אין לי אלא שמשכנו ברשות בית דין - דצעק עליו בדין, ושלחו שלוחם לתפוס מטלטליו, דקרא דהשבת העבוט עליה כתיב, דכתיב לעיל מיניה בחוץ תעמוד והאיש, ואמרינן לקמן בפרק המקבל (קיג, א) בשליח בית דין הכתוב מדבר:

שלא ברשות בית דין מנין - דצריך השבה, סתם חבלה על פי בית דין היא, דלא שכיח דחציף איניש ליכנס בבית וליטול מטלטלי שלא ברשות:

חד לכסות יום וחד לכסות לילה - בפרק המקבל (בבא מציעא קיד, ב) מפרש לקרא הכי:

מתנה מועטת מנין - אם אי אפשר לך ליתן מתנה מרובה:

אין לי אלא שנתברך הבית בגללו - דהכי כתיב קרא, אשר ברכך ה' אלהיך תתן לו, דר' אלעזר בן עזריה בקדושין (יז, ב):

שאין לו - ממה שיתפרנס:

ואינו רוצה להתפרנס - משלך במתנה, ואמר רחמנא העבט דרך הלואה:

יש לו ואינו רוצה להתפרנס - משלו, אלא משלך, מנין שאתה חייב להעביטו, וליפרע ממנו אחר מיתה תלמוד לומר תעביטנו, והכי מפרש בכתובות פרק מציאת האשה (סז, ב):

**מאי כפועל בטל - והלא אינו בטל, שהרי טורח בהשבתה,
ומתניתין תני נותנין לו כשיעור שירצה פועל ליטול להתרפות
ממלאכה ולישב בטל:**

**כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל מינה - כמה אדם רוצה ליטול
ולפחות משכרו ליבטל ממלאכה זו כבדה, שהוא עוסק בה,
ולעסוק במלאכה קלה כזו, הכל לפי כובד המלאכה וריבוי
שכר, יש מלאכה שטורחה קל ושכרה רב, או חילוף:**

פלג - בסחורה, ולא היו מעות, אלא דבר הצריך שומא:

תרי מגו תלתא - שנים מן השלשה יבואו ויעידו לומר שלשה היינו:

**אם יש שם בית דין - וסתם בית דין שלשה, אלמא אין כח להפקיר
ממון זה אצל זה בפחות משלשה:**

גילוי מילתא - שידעו שחלקתי בשוה:

אלמנה - הניזונת מנכסי יתומים מוכרת למזונות:

שלא בבית דין - ובלבד שיראו שנים שלא תמכור בזול:

בס"ד פרשת אח"ק תשס"ז לפ"ק.

התלמיד היקר

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף לא ע"א

רש"י המפורש

מגמרא ד"ה רועה בדרך וכו' עד ד"ה עזב תעזב וכו'

רועה בדרך - איכא תרתי למעליותא; חדא דרועה, ועוד, דאפילו רצה לא מסתקבא, רצה בין הכרמים איכא תרתי לגריעותא, חדא - דרצה, ועוד, דכרמים מסקבי לה, רצה בדרך איכא חדא לגריעותא, דרצה ומתקלקלת בריצתה, אי נמי תלך למרחקים, רועה בין הכרמים - חדא לגריעותא, דזימנין דמסתקבא.

והא באבידת גופה כו' - מפרש ואזיל לה.

באבידת קרקע - וחייב להוציאה משום הפסד כרמים.

לגינתו ולחורבתו מנין - דהויא השבה, ופטור.

דעת בעלים - לומר לו: שמור פרתך שהחזרתיה לגינתך, שמצאתיה אובדת.

הכל צריך דעת בעלים - גנב, גזלן, וארבעה שומרים שהשיבו - צריכין להודיעו, ואם לא הודיעו ומתה או נגנבה - חייבים באחריותן, דכיון דידע שאבדה ולא ידע שהושבה - לא נזהר בה, ולא מאכילה.

שלח - לגבי שלוח הקן.

תרתי זמני - ואנן תנן: שלחה וחזרה, שלחה וחזרה, אפילו ארבע וחמש פעמים - חייב.

לדבר הרשות - שאין צריך לצפור אלא לאוכלה.

לדבר מצוה מנין - היה צריך לטהר בו את המצורע, מנין שאסור באם על הבנים - תלמוד לומר תשלח.

התלמיד היקר

בס"ד פרשת שלח תשס"ז לפ"ק.

כתה ו"א

פרק אלו מציאות דף לג ע"א ע"ב

רש"י המפורש

מהמשנה אבדתו ואבדת אביו עד סוף הפרק

מנא הני מילי - דשלו קודם:

לא יהיה בך אביון - הזהר מן עניות:

כל המקיים בעצמו כך - אף על פי שלא הטילו עליו הכתוב, יש לאדם ליכנס לפניו משורת הדין ולא לדקדק שלי קודם, אם לא בהפסד מוכיח, ואם תמיד מדקדק פורק מעליו עול גמילות חסדים וצדקה, וסוף שיצטרך לבריות:

שלמדו חכמה - סברת טעמי המשנה ולהבין שלא יהו סותרות זו את זו, וטעמי איסור והיתר והחיוב והפטור, והוא נקרא גמרא:

מקרא - תורה נביאים וכתובים:

משנה - כמו שהן שנויות, ואין טעמן מפורש בהן:

כל שרוב חכמתו הימנו - אם מקרא אם משנה אם גמרא:

האיר עיניו - שהודיעו טעם משנה אחת שלא יכול להבין:

דאסברן זוהמא ליסטרוין - בסדר טהרות (כלים, פרק יג משנה ב, ופרק כה משנה ג) היא שנויה, ולא הייתי יודע מה כלי הוא, ולמדני שהוא כף גדולה שמסלקין בו זוהם הקדירה והקלחת לצדדין:

קרע מאניה - קרע שאין מתאחה, כדין תלמיד על הרב:

אחד יורד לאמת השחי - משנה היא במסכת תמיד (פרק ג משנה ו), אצל הנונסים שחרית לפתוח דלתות ההיכל מי שזכה בדישון מזבח הפנימי כו', ושני מפתחות בידו, אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח כיון, אחד מן המפתחות הללו פותח פשפש הצפוני שאצל פתח ההיכל בקרן מזרחית צפונית של אולם והיכל, כדתנן התם שני פשפשים היה לו לשער הגדול, אחד לצפון ההיכל והאולם ואחד לדרומו, ואותו שבדרום לא נכנס בו אדם מעולם, כדמפרש התם, ואותו פשפש שבצפון, והוא לפתח שבזוית האולם, שאצל חמש אמות של כותל ההיכל שבצפון פתח ההיכל, ודלת סובבת בו, ואותו מפתח של אותו הפתח יורד לאמת השחי, פשפשים פתחים קטנים כמין כיפות קטנות, ארכו כעובי רוחב הכותל ודלת סובבת בו, פושטי"ר בלעז, אחד יורד לאמת השחי הבא לפתוח בו שחרית [פשפש שבזוית האולם] עומד מבחוץ בתוך האולם, ומכניס ידו בחור שבכותל עד בית שחיו, ופותח:

ואחד פותח כיון - לאחר שנכנס בזה ובא לו לתא אשר על פני אחת עשרה אמה של אולם וקצת מן ההיכל, ופותח במפתח

שני דלת אחד שמן התא להיכל מהר בלא טורח כשאר פתחים, ונכנס להיכל לפתוח דלתות ההיכל:

כיון - כמו (פסחים לז, א) יעשנה בדפוס ויקבענה כיון מהר בלא טורח, והאי שער הגדול הוא פתח ההיכל שבין אולם להיכל:

עומדין זה מפני זה - כדין תלמיד לרב, לפי שהיו יושבין תמיד בבית המדרש יחד ומקשין ומפרקין, וכולם למדים זה מזה:

לרבו מובהק - שרוב חכמתו ממנו, כר' יהודה:

וצריך לו רבו - ששמע שמועות שיש בידו מפי אחרים:

מאי - כלומר קודם לאביו לענין אבדה:

ותנן רבו שלמדו חכמה - סתמא כר' מאיר:

רוב חכמתו - אם מקרא מקרא, אם משנה משנה:

מדה - היא קצת:

ואינה מדה - שהמשנה ותלמוד יפים ממנה, מפני שתלויין בגירסא ומשתכחים, שבימיהם לא היה גמרא בכתב, וגם לא היה ניתן לכתוב, אלא לפי שנתמעטו הלבבות התחילו דורות [אחרונים] לכתבו:

תלמוד - כבר פירשתי למעלה שהוא לתת לב להבין סתימות טעמי המשנה מהם, וכששתים סותרות זו את זו יבין לתרץ

**שיהיו שתיהן קיימות, או לדעת דברי התנאים החלוקים בדבר,
ונימא הא מני פלוני חכם הוא:**

**בימי רבי נשנית משנה זו - הא דקתני תלמוד אין לך מדה גדולה
מזו לפי שמשרבו תלמידי שמאי והלל שהיו לפניו שלשה
דורות רבו מחלוקות בתורה ונעשית כשתי תורות, מתוך עול
שעבוד מלכיות וגזירות שהיו גוזרין עליהן, ומתוך כך לא היו
יכולים לתת לב לברר דברי החולקים עד ימיו של רבי, שנתן
הקדוש ברוך הוא לו חן בעיני אנטונינוס מלך רומי, כדאמרינן
בעבודה זרה (י, ב), ונחו מצרה, ושלח וקבץ כל תלמידי ארץ
ישראל, ועד ימיו לא היו מסכתות סדורות, אלא כל תלמיד
ששמע דבר מפי גדול הימנו גרסה, ונתן סימנים הלכה פלונית
ופלונית שמעתי משם פלוני, וכשנתקבצו אמר כל אחד מה
ששמע, ונתנו לב לברר טעמי המחלוקת דברי מי ראוין לקיים,
וסידרו המסכתות דברי נזיקין לבדם, ודברי יבמות לבדם,
ודברי קדשים לבדם, וסתם נמי במשנה דברי יחידים שראה
רבי את דבריהם ושנאן סתם, כדי לקבוע הלכה כמותם, לפיכך
אמרו בגמרא אין לך מדה גדולה מזו, שיתנו לב לטעמי
המשנה:**

שבקו כולי עלמא מתניתין - מלחזור על גרסת משנתם:

ואזלו בתר תלמודא - לחשוב בסברא:

**הדר דרש להו הוי רץ למשנה - לפי שירא פן ישתכחו המשניות,
ויחליפו שמות החכמים, ובמקום חיוב יאמרו פטור, ובמקום
אסור יאמרו מותר:**

מאי דרוש - מתחילה, כשדרש שתלמוד גדול:

לעמי פשעם - עמי דהיינו תלמידי חכמים, את חטאתם אני קורא פשע, שהיה להם לתת לב בטעמי משנתם שיבררו להם על העיקר, ולא יורו הלכה מתוך משנה שאינה עיקר:

ולבית יעקב - שאר העם:

חטאתם - אפילו פשע שלהם אני קורא חטאת:

הוי זהיר בתלמוד - בגמרא, שהוא תירוץ [טעמי] המשניות, או אם תשמע דבר משנה מרבך הזהר לשאול טעמיו ומי שנאה:

ששגגת תלמוד - אם שגית בהוראה בשגגת תלמודך, שלא ידעת טעם המשנה ונתת בה טעם אחר, ומתוך כך דמית לה דין או הוראה שבא לידך ולמדת הימנה שלא כדת, שאין הטעם כמו שהיית סבור, שאילו ידעת טעם המשנה לא דמית לה מעשה הבא לידך:

עולה זדון - ענוש אתה עליה כמזיד, שזדון הוא בידך, שלא שאלת טעם מרבך:

אלו תלמידי חכמים - ששימשו חכמים הרבה ללמדם טעמי משנתם, זה בזו וזה בזו, שאין הכל בקיאים בשוין:

שנאיכם אלו בעלי משנה - ששונאין בעלי תלמוד, לפי שבעלי תלמוד אומרים על בעלי משנה שהן מבלי עולם, כדאמרינן במסכת סוטה (כב, א) התנאים מבלי עולם, שמורים הלכה מתוך משנתם:

**מנדיכם אלו עמי הארץ - שתלמידי חכמים שנואין ומתועבין להן
כנדה:**

**שמא תאמר אבד סברם - של אלו שהרי כתיב למען שמי יכבד ה'
דמשמע שהם אומרים, אבל אין הדבר כן:**

**תלמוד לומר ונראה בשמחתכם - ולא נאמר ואראה בשמחתכם, כך
אמר הנביא אני ואחיכם שונאיכם ומנדיכם כולנו נראה
בשמחתכם:**

**והם יבושו - אותם שהם נכרים, שאינם ממנו ואינן נקראין על
שם ישראל יבושו וישראל ישמחו:**

הדרן עלך אלו מציאות